

Raadsvoorstel

Uitvoeringsplan afval en grondstoffen

Van : Monique Born
Datum : 5 oktober 2020
Portefeuillehouder : Sjaak van den Berg
Programma : 8.5 Afval en grondstoffen
Zaaknummer : 19187

Voorgesteld besluit:

- I. Te kiezen voor de invoering van de maatregelen genoemd in pakket C, zoals beschreven in "Uitvoeringsplan afval en grondstoffen", behorende bij het op 21 april 2020 door uw raad vastgestelde grondstoffenbeleidsplan.
- II. Voor de te nemen maatregelen in 2021 (projectmanagement, communicatie en handhaving/afvalcoach) in dat jaar een budget ter beschikking te stellen van € 166.000 te dekken uit de algemene reserve.
- III. De kosten van de maatregelen en het positieve effect daarvan op de restafvalverwerkingskosten van per saldo in 2022 ad € 157.000 (nadeel), in 2023 ad € 190.000 (nadeel) en in 2024 ad € 84.000 (voordeel), te dekken uit de baten van een kostendeekkende afvalstoffenheffing, mee te nemen bij de Perspectiefnota 2022 met de meerjarenraming 2022-2025.
- IV. Voor jaarschijf 2021 voor het harmoniseren en vervangen van de containers een investeringskrediet van € 219.000 ter beschikking te stellen. Waarvan de kapitaallasten van € 15.695 gedekt worden uit de baten van een kostendeekkende afvalstoffenheffing vanaf 2022.
- V. De benodigde investering voor het harmoniseren en vervangen van de containers voor in totaal € 1.360.000 te verdelen over de jaarschijven 2022-2025 en de investeringen vanaf 2022 mee te nemen in het investeringsplan 2022-2025 bij de Perspectiefnota 2022. Waarbij de kapitaallasten gedekt worden uit de baten van een kostendeekkende afvalstoffenheffing vanaf 2022.

Kern van het voorstel

Binnen de kaders van het door u op 21 april 2020 vastgestelde grondstoffenbeleidsplan, is voorliggend uitvoeringsplan opgesteld, met daarin de concrete maatregelen om afval en grondstoffen in te zamelen in de gemeente Noordwijk. De maatregelen richten zich op het inzamelen van minder restafval en meer zuivere grondstoffen, zoals papier en plastic.

Aanleiding

De gemeente Noordwijk is door de fusie verplicht om voor het eind van 2020 één afvalstoffenbeleid vast te stellen voor haar gehele grondgebied. Omdat grondstoffen zoals papier en plastic schaarser worden, richt de afvalinzameling zich steeds meer op het verminderen van restafval en meer op het inzamelen van zuivere grondstoffen. Uw raad heeft aangegeven, zich vanuit haar verantwoordelijkheid voor een duurzame samenleving geroepen te voelen om invulling te geven aan de brede maatschappelijke aandacht voor klimaatbeheer en duurzaamheid. Het afvalbeleidsplan van gemeente Noordwijk draagt dan ook de titel "Grondstoffenbeleidsplan Noordwijk". Bedoeld plan is op

Openbaar

21 april 2020 door uw raad vastgesteld onder de titel “Grondstoffenbeleidsplan”.

Het grondstoffenbeleidsplan presenteert de bestuurlijke visie op het huishoudelijk afval- en grondstoffenbeheer, de ambitie voor afvalscheiding en de kaders voor de maatregelen waarmee de gestelde ambitie bewerkstelligd moet worden.

In dat beleidsplan heeft u de ambitie uitgesproken het scheidingspercentage voor huishoudelijk afval te verbeteren van 50 naar 70 procent in 2025. De maatregelen nodig om deze ambitie te realiseren zijn opgesomd op pagina 5 van dit raadsvoorstel en zijn uitgewerkt in voorliggend uitvoeringsplan.

Met het recent in de gemeente ingezette online participatieplatform; samen.noordwijk.nl, is invulling gegeven aan de wens om onze inwoners te betrekken bij het opstellen van het uitvoeringsplan. Aan de hand van reacties op dat platform zijn de randvoorwaarden voor de nieuw te implementeren maatregelen getoetst.

Binnen de kaders van het grondstoffenbeleidsplan en rekening houdend met de in het participatietraject opgehaalde informatie, is voorliggend uitvoeringsplan opgesteld, met daarin de concrete maatregelen om afval en grondstoffen in te zamelen.

Op verzoek van uw raad zijn in het uitvoeringsplan drie varianten beschreven waaruit de gemeenteraad een keuze wenst te maken, te weten: pakket A, B en C.

Pakket C omvat alle maatregelen die mogelijk zijn binnen de kaders van het grondstoffenbeleidsplan. Hiermee is de door uw raad gestelde doelstelling van 70 procent te behalen. Opgemerkt wordt dat pakket C geen compleet pakket is. Met een compleet pakket worden hogere scheidingsresultaten behaald dan 70 procent. Echter, vanwege gestelde randvoorwaarden vallen die maatregelen, zoals de introductie van ‘diftar’ en/ of ‘omgekeerd inzamelen’, buiten de mogelijkheden van hier voorgestelde pakketten van maatregelen.¹ De landelijk gestelde doelstelling voor 2020 is een scheidingsresultaat van 75 procent en daarmee nu al hoger dan de doelstelling van gemeente Noordwijk voor 2025.

Een opsomming van de maatregelen in de drie pakketten is, zoals eerder gezegd, weergegeven op pagina 5 van dit raadsvoorstel. In pakket C zijn alle maatregelen opgenomen. In pakket B vijf maatregelen minder en in pakket A nog eens vijf maatregelen minder.

¹ Diftar, staat voor gedifferentieerde tarieven en betekent dat huishoudens individueel worden afgerekend op hun afvalgedrag door een bedrag per kilogram restafval in rekening te brengen, dan wel een vast bedrag voor iedere keer dat de restafval container aan straat wordt aangeboden. Omgekeerd inzamelen betekent dat inwoners worden gestimuleerd hun grondstoffen beter te scheiden door deze aan huis op te halen en het restafval naar een verzamelcontainer te laten brengen, die (bij voorkeur) op enige afstand van het huis staat.

Openbaar

Onderstaand een korte omschrijving van de drie pakketten en het te verwachten scheidingsresultaat.

Pakket	Omschrijving en resultaat:
A	Alleen harmonisatiemaatregelen. Resultaat 59% afvalscheiding in plaats van ambitie 70%
B	Enkele beleidsmaatregelen aanvullend op harmonisatiemaatregelen uit pakket A. Resultaat 64% afvalscheiding in plaats van ambitie 70%
C	Integrale uitvoering van alle maatregelen genoemd in uitvoeringsplan (d.w.z. inclusief maatregelen uit pakket A en B) Resultaat 71% afvalscheiding, aansluitend op ambitie 70%

Pakket A:

Pakket A omvat de maatregelen die voortvloeien uit de harmonisatie van beide gebiedsdelen in de gefuseerde gemeente Noordwijk. Deze maatregelen hadden ook moeten plaatsvinden wanneer er geen grondstoffenbeleidsplan was vastgesteld. Conform gestelde in het grondstoffenbeleidsplan 2021 - 2025 is voor de harmonisatie steeds het uitgangspunt gehanteerd, dat bij eventuele verschillen tussen grondgebied Noordwijk en Noordwijkerhout, de 'beste' voorziening wordt doorgevoerd. Het woord 'beste' dient hier gelezen te worden als: de voorziening die het meeste bijdraagt aan minder restafval en meer zuivere grondstoffen. De harmonisatie van beide gebiedsdelen resulteert in een verbetering van het scheidingsresultaat van 50 naar 59 procent. Als gevolg van de investeringen die hiermee zijn gemoeid stijgt de afvalstoffenheffing met €6,- per huishouden per jaar. In principe zijn deze meerkosten niet toe te wijzen aan het dit jaar vastgestelde grondstoffenbeleid, omdat zoals eerder gezegd, deze aanpassingen ook gedaan hadden moeten worden zonder grondstoffenbeleid.

Voorbeelden van maatregelen in pakket A zijn:

- Uitbreiden apart inzamelen van GFT bij hoogbouw;
 - Harmoniseren containermanagementsysteem op minicontainers;
 - Harmoniseren grofvuil ophalen aan huis tegen betaling;
- Maar ook maatregelen zoals:
- Campagne en continu proces van communicatie;
 - Stimuleren kringloopbedrijvigheid;
 - Handhaving.

Openbaar

Pakket B:

In pakket B worden bovenop de harmonisatiemaatregelen van pakket A vijf extra maatregelen voorgesteld die zich richten op minder restafval en meer zuivere grondstoffen.

Vijf extra maatregelen bovenop pakket A:

1. Aan huis ophalen van plastic met behulp van plastic zakken;
2. Aanpassen van ophaalfrequentie restafval op basis van behoefte;
3. Keuze voor kleine of grote minicontainer introduceren;
4. Recyclezuilen plaatsen voor batterijen, spaarlampen kleine elektrische apparaten e.d.;
5. Inzetten van afvalcoaches.

Door toevoeging van deze vijf maatregelen bovenop pakket A, verbetert het scheidingsresultaat van 50 naar 64 procent. Opvallend is dat de toename van meer zuivere grondstoffen en daarmee minder restafval, resulteert in een lagere afvalstoffenheffing, namelijk een daling van de afvalstoffenheffing met €6,- per huishouden per jaar. Echter, het doel van het grondstoffenbeleid is een scheidingsresultaat van 70 procent en dat wordt niet behaald met dit pakket van maatregelen.

Pakket C:

Met de maatregelen in pakket C, wordt de ambitie van 70 procent afvalscheiding van huishoudelijk afval behaald. De vijf extra maatregelen bovenop pakket B, brengen het afvalscheidingsresultaat van 50 naar 71 procent. Het totaal van de investeringen, inclusief die voor de harmonisatie, resulteert per saldo in een kostenneutraal effect op de afvalstoffenheffing.

Vijf extra maatregelen bovenop pakket B:

1. Aan huis ophalen van oud papier en karton met behulp van minicontainer;
2. Apart inzamelen oud papier en karton bij hoogbouw;
3. Verstrekken keukenemmertjes bij hoogbouw ten behoeve van scheiding gft;
4. Apart inzamelen van luiers (zodra verwerkingsmogelijkheden beschikbaar zijn);
5. Mobiel afvalscheidingsstation.

In de tabel op de volgende pagina, pagina 5, is opgesomd welke maatregelen in pakket A, B en C zijn opgenomen. De maatregelen van pakket A zijn aangegeven met zwarte kruisen **X**. De maatregelen die in pakket B in aanvulling zijn op pakket A, zijn aangegeven met oranje kruisen **X**. En de maatregelen in pakket C, die weer bovenop alle maatregelen van pakket B komen, zijn aangegeven met groene kruisen, **X**.

Openbaar

	Pakketten		
	Pakket A	Pakket B	Pakket C
Basis Afval en Grondstoffenbeleid			
Opstellen plannen	X	X	X
Externe projectmanagement	X	X	X
Sorteeranalyse (worden al uitgevoerd)	X	X	X
Laagbouw			
Aan huis ophalen OPK in 3e container (13x/jaar)			X
Aan huis ophalen PMD in plastic zakken (18x/jaar)		X	X
Aanpassen ophaalfrequentie RST (-8x/jaar)		X	X
Keuze restcontainer verkleinen (140 ipv 240ltr)		X	X
Hoogbouw			
Apart inzamelen OPK (100 containers)			X
Uitbreiden apart inzamelen GFT (+88 bovengr.)	X	X	X
Verstrekken 6.740 keukenemmertjes hoogbouw			X
Gemeentebrede service en voorzieningen			
Harmoniseren containermanagementsysteem	X	X	X
Containermanagement minicontainers	X	X	X
Optimaliseren structuur wijkvoorzieningen	X	X	X
Apart inzamelen luiers (20 containers)			X
Mobiel afvalscheidingsstation (4x/week a 4uur)			X
Recyclezuil bij supermarkt (10 locaties)		X	X
Reduceren grofvuil en stimuleren milieustraat			
Optimaliseren acceptatiebeleid en stimuleren gebruik van de milieustraat	X	X	X
Tegen betaling ophalen grofafval	X	X	X
Afschaffen aan huis ophalen KCA mbv chemokar	X	X	X
Communicatie			
Continu proces van communicatie			
Opstellen plannen	X	X	X
Communicatie-middelen	X	X	X
On-line afvalkalender	X	X	X
Campagne	X	X	X
Participatie, moderator	X	X	X
Stimuleren kringloopbedrijvigheid	X	X	X
Levensduurverlenging consumentenproducten	X	X	X
Handhaving/afvalcoach			
Preventief: afvalcoaches (1.400 uur/jaar)		X	X
Correctief/repressief: handhaving (416 uur/jaar)	X	X	X
Handhaving KWD/bedrijfsafval (416 uur/jaar)	X	X	X

OPK: Oud Papier en Karton

PMD: Plastic, Metalen en Drankkartons

RST: Restafval

KCA: Klein Chemisch Afval

KWD: Kantoor Winkel Diensten afval. (afval naar aard en samenstelling gelijkend op huishoudelijk afval.)

Openbaar

Wat willen we bereiken?

Met de implementatie van de maatregelen uit pakket C van het uitvoeringsplan beogen we het huidige scheidingsresultaat van huishoudelijk afval van 50 procent, naar de door u vastgestelde ambitie van 70 procent in 2025 te brengen. Dit alles binnen de door u gestelde kaders.

Wat gaan we daarvoor doen?

De implementatie van de maatregelen zal in de periode 2021 tot en met 2024 gefaseerd en in nauwe samenwerking met de door de gemeenteraad op 24 november 2020 gekozen uitvoeringsorganisatie, door een projectleider worden begeleid.

De fasering van de implementatie wordt uitgewerkt in een draaiboek. In dat draaiboek wordt per maatregel een kort projectplan opgenomen met daarin in ieder geval de volgende onderwerpen:

- Doel;
- Beschrijving maatregel;
- Start- en einddatum;
- Benodigde informatie/ gegevens/ onderzoek;
- Investerings;
- Wijze waarop stakeholders worden betrokken.

In samenwerking met de afdeling financiën wordt de fasering uit het draaiboek als basis gebruikt voor de uitwerking van het jaarlijks benodigde budget en investeringskrediet, mee te nemen in het investeringsplan 2022 - 2025 bij de Perspectiefnota 2022.

Parallel aan het draaiboek voor implementatie en de uitwerking van het jaarlijks benodigd budget en investeringskrediet, wordt een communicatieplan uitgewerkt, inclusief de voortzetting van de inzet van het participatieplatform "samen. Noordwijk.nl".

De drie producten tezamen, draaiboek, investeringsplan en communicatieplan, vormen het implementatieplan. Het implementatieplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Actualisering vindt plaats op basis van de volgende fase in de implementatie en indien noodzakelijk op tussenresultaten en/ of nieuwe ontwikkelingen

Wat zijn de risico's en kanttekeningen

De geprognosticeerde effecten op afvalscheiding en financiële ontwikkelingen zijn gebaseerd op de huidige kennis omtrent in de toekomst te verwachten ontwikkelingen met betrekking tot:

- a. Gedrag van onze inwoners;
- b. Recyclekosten voor grondstoffen;
- c. Verwerkingskosten restafval vanaf 1-1-2024 na nieuwe Europese aanbesteding;
- d. De hoogte van de als gevolg van Europese wetgeving opgelegde verbrandingsbelasting en/ of CO₂ heffing bovenop het verwerkingstarief van restafval.

Openbaar

Wat mag het kosten?

In de kaders van het grondstoffenbeleidsplan is gesteld dat investeringen voortvloeiend uit dit beleid niet zorgen voor een verhoging van de afvalstoffenheffing; zie kader stellende ambitie nummer 4 uit het grondstoffenbeleidsplan 2021 - 2025 en terug te vinden in het uitvoeringsplan, hoofdstuk 2.

4. Beheersbare kosten. Onze lokale keuzes zorgen niet voor stijging van de afvalstoffenheffing. Dit met uitzondering van eventuele tijdelijke kostenverhoging, bijvoorbeeld als het effect van een maatregel waarmee een kostenverlaging wordt bewerkstelligd vertraagd is. Tijdelijke verhogingen worden opgevangen met een reserve of voorziening.

Met de implementatie van de maatregelen van pakket C, wordt aan het einde van de planhorizon hieraan voldaan. Wel geldt de uitzondering van een eventuele tijdelijke verhoging, bijvoorbeeld als het effect van een maatregel waarmee een kostenverlaging wordt bewerkstelligd (minder restafvalverwerkingskosten), vertraagd is en resulteert in een kostenneutrale situatie enkele jaren erna. De kosten van de te treffen maatregelen van pakket C resulteren, in de jaren waarin die geïmplementeerd worden, tot circa 4% tijdelijke extra stijging van de afvalstoffenheffing. Daarna is er het positieve effect op de afvalstoffenheffing te verwachten door de reductie van het huishoudelijk restafval.

Schematisch is het verloop van de kosten van de maatregelen en het positieve effect daarvan op de restafvalverwerkingskosten als volgt weer te geven:

Kosten Pakket C	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kosten van de maatregelen	€ 166.000	€ 247.000	€ 351.000	€ 554.000	€ 711.000	€ 733.000
Positief effect op verwerkingskosten	€ -	€ -90.000	€ -161.000	€ -638.000	€ -704.000	€ -727.000
Per saldo (+=nadeel / -=voordeel)	166.000	157.000	190.000	-84.000	7.000	6.000

Voor de te nemen maatregelen in 2021 betreffende projectmanagement, communicatie en handhaving/afvalcoach (zie bijlage 5, pagina 42) wordt met dit raadsvoorstel gevraagd een budget voor dat jaar ter beschikking te stellen van €166.000, te dekken uit de algemene reserve. De kosten van de maatregelen en de effecten daarvan ná 2021 kunnen gedekt worden uit de baten van een kostendekkende afvalstoffenheffing, mee te nemen bij de Perspectiefnota 2022 met de meerjarenraming 2022-2025. Voor de eerste drie jaren van de implementatie van de maatregelen levert dit per saldo een nadelig financieel effect op. De jaren daarna, vanaf 2024, wanneer de maatregelen zullen leiden tot reductie van het afval en daarmee lagere verwerkingskosten, is er een positief effect op de afvalstoffenheffing te verwachten wat dan resulteert uiteindelijk in een nagenoeg kostenneutrale situatie.

Voor het harmoniseren en vervangen van de containers is er een benodigde investering van in totaal € 1.580.000. De kapitaallasten die hieruit voortvloeien zijn verwerkt in de hiervoor genoemde kosten van de maatregelen. Deze investering is als volgt te verdelen over de jaarschijven 2021-2025:

Investeringen Pakket C	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Harmoniseren en vervangen containers	219.000	326.000	238.000	606.000	191.000	1.580.000

Openbaar

Voorgesteld wordt om deze investering mee te nemen in het investeringsplan 2022-2025 bij de Perspectiefnota 2022. Voor jaarschijf 2021 wordt nu gevraagd om een investeringskrediet van € 219.000 ter beschikking te stellen, waarvan de kapitaallasten van € 15.695 gedekt kunnen worden uit de baten van een kostendekkende afvalstoffenheffing vanaf 2022. Deze investering is voor de uitbreiding van bovengrondse gft-containers en de kapitaallasten hiervan zijn als volgt opgebouwd:

Investering	€	219.000
Afschrijvingstermijn (jaar)		15
Rente over boekwaarde		0,5%
Kapitaallasten	€	15.695

Verder zien we in 2024 een kostenstijging als gevolg van het in dat jaar verstrijken van het huidige restafvalverwerkingscontract met een relatief laag tarief en de verwachte hogere marktprijzen voor restafvalverwerking. Met de maatregelen uit het uitvoeringsplan betekent dat dan dat de afvalverwerkingskosten minder sterk zullen stijgen (door de reductie van het huishoudelijk restafval als gevolg van de maatregelen). Tegenover de reductie van de restafvalverwerkingskosten staan de kosten van de te nemen maatregelen. Aan het einde van de planhorizon zorgt pakket C voor een kostenneutrale going-concernsituatie (in bovenstaand schema vanaf 2025). Tevens wordt alleen met pakket C de door uw raad vastgestelde ambitie van 70 procent afvalscheiding van huishoudelijk afval bereikt.

Betrokken partijen/participatie

Stuurgroep Afvalharmonisatie bestaand uit: wethouder van den Berg, wethouder ter Hark, wethouder Salman, beleidsadviseur afval en extern bureau IPR Normag.

Ambtelijke werkgroep Afvalharmonisatie bestaand uit de disciplines: afval, financiën, handhaving, communicatie, participatie en duurzaamheid, onder begeleiding van extern bureau IPR Normag.

Participatie via ons digitaal platform; samen.noordwijk.nl.

Communicatie

Het uitvoeringsplan is een openbaar document en kan bij agendering voor de gemeenteraad op de website worden geraadpleegd. Communicatie intern en met onze inwoners maakt onderdeel uit van het na de keuze voor de variant op te stellen communicatieplan behorende bij het implementatieplan.

Openbaar

Verdere procedure en planning

Verantwoordelijke voor implementatie: Beleidsmedewerker afval/ projectleider,		
Onderwerp:	Planning in weeknummer 2021	in samenwerking met:
Opstellen implementatieplan, inclusief draaiboek voor de periode 2021 - 2025. Dit implementatieplan wordt in nauwe samenwerking met de door u op 24 november 2020 gekozen uitvoeringsorganisatie voor beheer en inzameling huishoudelijk afval opgesteld.	1 - 18	Financiën/ communicatie/ uitvoeringsorganisatie
Implementatie van maatregelen, fase 1 (2021) - Bovengrondse gft-containers hoogbouw - Start continu proces van communicatie - Inzet handhaving/afvalcoach	6 - 52	Uitvoeringsorganisatie/ communicatie
Vorbereiden perspectiefnota Opstellen investeringsopgave voor de tweede fase van implementatie ten behoeve van fase 2, 2022.	1 -	Financiën
Uitwerken taak- functiepakket medewerker afvalbeheer en beleidsmedewerker afval in aansluiting op uitvoeringsplan en samenwerking met één uitvoeringsorganisatie voor het gehele grondgebied.	4 - 40	Medewerker afvalbeheer

Bestuurlijk kader

- Van Afval naar Grondstof (VANG) als onderdeel van het Rijksbrede Programma voor de Circulaire Economie
- Programma 8.5: Afval en grondstoffen
- RTG 3 december 2019
- Raadsbesluit 21 april 2020

Bijlage(n)

- A. Uitvoeringsplan afval en grondstoffen
- B. Bijlagenbundel uitvoeringsplan afval en grondstoffen

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Noordwijk,

Mw. W.J.A. Verkleij ,burgemeester

C. Hof ,secretaris